

Mesur Addysg (Cymru) 2009

2009 mccc 5

RHAN 1

APELAU A HAWLIADAU ADDYSG GAN BLANT

Treialu

17 Treialu hawliau plentyn i apelio neu i wneud hawliad

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddarparu ar gyfer treialu darpariaethau Deddf Addysg 1996 (p. 56) a Deddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995 (p. 50) fel y'u diwygir gan y Rhan hon am gyfnod a bennir yn y rheoliadau o hyd at 40 o fisoedd (“y cyfnod treialu”).
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) ddarparu (ymhlith eraill)—
 - (a) mai dim ond i blant y mae awdurdodau lleol penodedig yn gyfrifol amdanynt y mae hawliau plentyn a roddir gan ddiwygiadau a wneir i Ddeddf Addysg 1996 gan y Rhan hon yn gymwys;
 - (b) mai dim ond i awdurdodau lleol penodedig y mae unrhyw ddyletswydd a osodir ar awdurdod lleol gan ddiwygiadau a wneir i Ddeddf Addysg 1996 gan y Rhan hon yn gymwys;
 - (c) mai dim ond i gorff sy'n gyfrifol am ysgol mewn ardaloedd penodedig y mae hawliau person a roddir gan ddiwygiadau a wneir i Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995 gan y Rhan hon yn gymwys;
 - (d) mai dim ond i awdurdodau lleol penodedig y mae unrhyw ddyletswydd a osodir ar awdurdod lleol gan ddiwygiadau a wneir i Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995 gan y Rhan hon yn gymwys;
 - (e) bod adroddiadau neu wybodaeth arall ar weithredu darpariaethau a dreialwyd yn cael eu darparu neu ei darparu ar gyfer Gweinidogion Cymru gan Dribiwnlys Cymru, awdurdodau lleol a bennir o dan baragraffau (a), (b) neu (d) neu gyrff sy'n gyfrifol am ysgolion mewn ardaloedd a bennir o dan baragraff (c).
- (3) Rhaid i Weinidogion Cymru—

- (a) cyhoeddi adroddiad ynghylch sut y rhoddwyd y darpariaethau a dreialwyd ar waith a pha mor effeithiol oeddynt o ran hyrwyddo llesiant plant, a
 - (b) gosod copi o'r adroddiad gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (4) Caniateir i adroddiad o dan is-adran (3) gael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru cyn diwedd y cyfnod treialu; ond ni chaniateir iddo gael ei osod ar ddyddiad lai na 12 mis ar ôl dechrau'r cyfnod treialu.
- (5) Rhaid i adroddiad o dan is-adran (3) gael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru heb fod yn hwyrach na 30 o fisoced ar ôl i reoliadau o dan yr adran hon ddod i rym.

18 Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch apelau a hawliadau gan blentyn

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn wneud darpariaeth ynghylch—
- (a) hawliau plentyn i apelio i Dribiwnlys Cymru mewn cysylltiad â materion y mae gan riant hawl i apelio mewn perthynas â hwy o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996;
 - (b) hawl person i wneud hawliad i Dribiwnlys Cymru mewn cysylltiad â materion y mae gan riant i'r person hwnnw hawl i wneud hawliad mewn perthynas â hwy o dan adran 28I o Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995;
 - (c) unrhyw fater sy'n gysylltiedig â'r cyfryw hawliau;
 - (d) darparu cyngor a gwybodaeth i blant ynghylch materion sy'n ymwneud ag anghenion addysgol arbennig;
 - (e) darparu cyngor a gwybodaeth i blant anabl ynghylch materion sy'n ymwneud â gwahaniaethu ar sail anabledd mewn ysgolion;
 - (f) gwasanaethau eirioli ynghylch anghenion addysgol arbennig neu wahaniaethu ar sail anabledd mewn ysgolion;
 - (g) trefniadau gyda'r bwriad o osgoi neu ddatrys anghytundebau rhwng—
 - (i) awdurdod addysg lleol (ar y naill law) a phlentyn (ar y llaw arall) ynghylch arfer gan awdurdodau swyddogaethau o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996;
 - (ii) perchennog ysgol berthnasol (ar y naill law) a phlentyn (ar y llaw arall) ynghylch darpariaeth addysgol arbennig (o fewn ystyr “special educational provision” yn adran 312(4) o Ddeddf Addysg 1996);
 - (iii) corff sy'n gyfrifol am ysgol (ar y naill law) a phlentyn anabl (ar y llaw arall) ynghylch gwahaniaethu ar sail anabledd.
- (2) Mae'r pŵer i wneud gorchymyn o dan is-adran (1) yn cynnwys pŵer—
- (a) i ychwanegu, i ddileu neu i addasu hawliau;
 - (b) i ddiwygio neu ddiddymu un neu fwy o ddarpariaethau Rhan 4 o Ddeddf Addysg 1996;
 - (c) i ddiwygio neu ddiddymu un neu fwy o ddarpariaethau Rhan 4 o Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995;
 - (d) i wneud diwygiadau canlyniadol a diddymadau i ddarpariaethau yn y Deddfau hynny.
- (3) Ni chaniateir arfer y pŵer i wneud gorchymyn o dan yr adran hon—
- (a) cyn i adroddiad gael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 17(3), neu

- (b) ar ôl cyfnod o 24 o fisoedd yn cychwyn ar ddiwrnod olaf y cyfnod treialu a bennir mewn rheoliadau o dan adran 17(1).

19 Dehongli adrannau 17 ac 18

(1) Yn adrannau 17 ac 18—

ystyr “awdurdodau lleol” (“local authorities”) yw awdurdodau addysg lleol yng Nghymru;

ystyr “perchennog” (“proprietor”) mewn perthynas ag ysgol yw'r person neu'r corff o bersonau sy'n gyfrifol am reoli'r ysgol (a'i ystyr felly mewn perthynas ag ysgol gymunedol, sefydledig neu wirfoddol neu ysgol arbennig gymunedol neu sefydledig, neu ysgol feithrin a gynhelir, yw'r corff llywodraethu);

mae “plentyn” (“child”) yn cynnwys unrhyw berson nad yw eto'n 19 oed ac sy'n ddisgybl cofrestredig mewn ysgol;

mae i “plentyn anabl” (“disabled child”) yr ystyr sydd i “disabled child” yn adran 281B o Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995;

mae i “rhiant” (“parent”) yr ystyr a roddir i “parent” yn adran 576 o Ddeddf Addysg 1996;

ystyr “Tribiwnlys Cymru” (“Welsh Tribunal”) yw Tribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru;

ystyr “ysgol berthnasol” (“relevant school”) yw—

- (a) ysgol a gynhelir neu ysgol feithrin a gynhelir,
- (b) uned cyfeirio disgyblion,
- (c) ysgol annibynnol a enwir yn y datganiad a gedwir ar gyfer y plentyn o dan adran 324 o Ddeddf Addysg 1996, neu
- (d) ysgol a gymeradwyir o dan adran 342 o Ddeddf Addysg 1996;

ystyr “ysgol a gynhelir” (“maintained school”) yw unrhyw ysgol gymunedol, sefydledig neu wirfoddol neu unrhyw ysgol arbennig gymunedol neu sefydledig nas sefydlwyd mewn ysbyty;

ystyr “ysgol feithrin a gynhelir” (“maintained nursery school”) yw ysgol feithrin a gynhelir gan awdurdod addysg lleol ac nad yw'n ysgol arbennig.

- (2) At ddibenion adran 17(2)(c) ac 18(1)(g)(iii), penderfynir ar y corff sy'n gyfrifol am ysgol yn unol â pharagraff 1 o Atodlen 4A i Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995.

- (3) Mae awdurdod lleol yn gyfrifol am blentyn at ddibenion adran 17(2)(a) os yw'r plentyn yn ei ardal—

- (a) a bod y plentyn yn ddisgybl cofrestredig mewn ysgol a gynhelir neu ysgol feithrin a gynhelir,
- (b) a bod addysg yn cael ei darparu ar gyfer y plentyn mewn ysgol nad yw'n ysgol a gynhelir neu'n ysgol feithrin a gynhelir, ond ei bod yn cael ei darparu felly ar gost yr awdurdod,
- (c) ac nad yw'r plentyn yn dod o fewn (a) neu (b), ond bod y plentyn yn ddisgybl cofrestredig mewn ysgol a'i fod wedi ei ddwyn i sylw'r awdurdod am fod ganddo (neu am ei bod yn debygol bod ganddo) anghenion addysgol arbennig, neu
- (d) ac nad yw'r plentyn yn ddisgybl cofrestredig mewn ysgol, ond nad yw o dan ddwyflwydd oed neu dros oedran ysgol gorfodol a'i fod wedi ei ddwyn i sylw'r

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

awdurdod am fod ganddo (neu am ei bod yn debygol bod ganddo) anghenion
addysgol arbennig.